

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

1(4)

2020-04-22

537-815-2020

Regeringskansliet Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Helena Brunnkvist
Enhetschef
010-2233251
helena.brunnkvist@lansstyrelsen.se

Begäran om yttrande över remiss om En utvecklad vattenförvaltning - betänkande av vattenförvaltningsutredningen (SOU 2019:66). Svar senast 30 april.

Er beteckning: M2020/02246/Nm

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att vattenförvaltningsutredningens slutbetänkande lämnar en god och korrekt beskrivning av nuläget och en väl genomarbetad problemanalys. Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning om att det finns behov av förändring vad gäller organisation, styrning, arbetsformer och finansiering av vattenförvaltningsarbetet. Länsstyrelsen delar den analys som utredningen gjort och håller med om de områden som utredningen bedömer behöver utvecklas.

Länsstyrelsen stödjer de förslag som utredningen lämnar och som har påverkan på Länsstyrelsens roll, uppgifter och mandat. Länsstyrelsen är även positiv till de förslag som lämnas gällande att inrätta en nationell normnämnd för beslut om MKN och menar att det bör öka förutsättningarna för en nationellt likvärdig bedömning vid normsättning. Länsstyrelsen stödjer även förslaget om att avveckla de fem vattenmyndigheterna i nuvarande organisation, och att ansvaret för vattenmyndigheternas uppgifter fördelas enligt utredningens förslag. Vidare ser Länsstyrelsen positivt på att riksdagen och regeringen ges en mer framträdande roll i vattenförvaltningsarbetet i enlighet med utredningens förslag.

Länsstyrelser ser dock att den föreslagna organisationsförändringen på kort sikt riskerar att påverka arbetet negativt. Länsstyrelsen menar att en förutsättning för att genomföra en större organisatorförändring är att EU-kommissionen förlänger direktivet bortom 2027.

Länsstyrelsen välkomnar de utökade uppdrag och förtydligade roll som länsstyrelserna ges i betänkandet. Det är dock av största vikt att de uppdrag som ges länsstyrelsen är långsiktiga, kontinuerliga och finansierade för att arbetet på regional nivå ska få genomslag, vara hållbart över tid och leda till förändring. Länsstyrelsen menar att resurser för kommunstödjare bör utökas till en förvaltningscykel (6 år) samt att medel till Länsstyrelserna från anslag 1:11 dels ska disponeras av Länsstyrelsen i sin helhet samt behöver räknas upp årligen i analogi med myndighetens förvaltningsanslag för att säkerställa en långsiktig och hållbar finansiering.

Kapitel 17 förslag om syfte och områdesindelning

Länsstyrelsen instämmer i utredningens förslag gällande att syftet med vattenförvaltningen ska framgå i Miljöbalken.

Länsstyrelsen är positiv även i förslaget om områdesindelning som betänkandet anger samt det ökade fokus på att åtgärdsplaneringen sker på avrinningsområdesnivå.

Kapitel 18 förslag om planeringsarbetet

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag om ett utökat ansvar för Länsstyrelserna för framtagande av kunskapsunderlag och att se över och ge förslag på statusklassning, KMV och förslag till MKN (avsnitt 18.2.2). Detta har bitvis varit Länsstyrelsens roll även i nuvarande arbetsmodell men då i form av riktade uppdrag från vattenmyndigheten. Förslaget ger en tydlighet i roller och ansvar som Länsstyrelsen välkomnar.

Länsstyrelsen är positiv till de förslag som lämnas gällande att inrätta en nationell normnämnd för beslut om MKN, samt de förslag om beredning av förslag till normer som också ges i betänkandet (avsnitt 18.3). Länsstyrelsen menar att det bör öka förutsättningarna för en nationellt likvärdig bedömning vid normsättning vilket är viktigt för trovärdigheten. Länsstyrelsen instämmer även i förslagen om Länsstyrelsen uppgift och lämplighet i att yttra sig om påverkan på normer i tillåtlighetsärenden för verksamheter samt även vid kontroll av kommunala beslut.

Länsstyrelsen stödjer förslagen som ges (avsnitt 18.6) med en nationell strategisk planeringsnivå och en konkret planering på avrinningsområdesnivå. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att Länsstyrelsen ges ett tydligt ansvar för den konkreta åtgärdsplaneringen och att samordna och driva åtgärdsarbetet på avrinningsområdesnivå (avsnitt 18.8). Det är dock, precis som utredaren beskriver viktigt att kopplingen mellan påverkan och åtgärd styr hur arbetet avgränsas. Av utredningens förslag framgår vidare att länsstyrelsens planering av tillsynen och åtgärdsplaneringen på avrinningsområdesnivå behöver samplaneras för att uppnå mesta möjliga åtgärd. Förutsättningar för att komma långt finns i och med den breda förankringen och delaktigheten i samband med framtagande av åtgärdsprogrammen. Något som behöver lyftas och där det på sikt kan behöva ske förändringar i lagstiftningen är i de fall där man inte når fram med frivillighet och där det behöver ställas krav inom till exempel tillsynen eller där tillstånd behöver omprövas vad gäller vattenverksamhet.

Utredningen beskriver att det är angeläget att det skapas möjligheter för verksamhetsutövare att bidra med mätdata som är kvalitetssäkrade för vattenförvaltningens behov. Länsstyrelsen anser i likhet med utredningen att det är positivt om det sker en anpassning av regelverket så att kvalitetssäkrade data tas fram, men menar att krav på verksamheter bör främst fokusera på att tillsynsobjekten redovisar data som kan användas för att följa upp verksamhetens påverkan på miljökvalitetsnormerna.

Utredningen föreslår också regeländringar för att anpassa verksamheternas egenkontroll, tillståndsprövningar och tillsyn till vattenförvaltningens behov. Länsstyrelsen efterlyser här ett förtydligande avseende vad utredningen menar behöver ändras.

2020-04-22

537-815-2020

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag om att Länsstyrelserna ges ansvar för avrinningsområdessamordning (avsnitt 18.8.7) och för stöd till kommunerna (avsnitt 18.8.8). Länsstyrelsen vill särskilt betona vikten av långsiktighet i såväl uppbyggnad av verksamheten men även för arbetet med konkret åtgärdsplanering och administration. Det är dock av största vikt att de uppdrag som ges länsstyrelsen är långsiktiga, kontinuerliga och finansierade för att arbetet på regional nivå ska få genomslag, vara hållbart över tid och leda till förändring.

Kapitel 19 förslag om åtgärdsarbetet

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen om att utreda möjligheterna att införa en vattenförvaltningsavgift för vattenanvändare i syfte att stimulera åtgärdsarbetet (avsnitt 19.5). Länsstyrelsen håller också med i den bedömning som utredningen gör avseende att arbetet i projektform behöver uppmuntras. Många länsstyrelser har idag svårt att ta del av de medel som går att söka från nationella myndigheter och på EU-nivå på grund av att det saknas en långsiktig finansiering av länsstyrelsernas administrativa åtgärdsarbete.

Kapitel 21 förslag om förändrad organisation

Länsstyrelsen tillstyrker de förslag som utredningen lämnar om en förändrad organisation för vattenförvaltningen. Länsstyrelsen har särskilt fokuserat på de förslag som berör Länsstyrelsens roll och står bakom samtliga förslag om Länsstyrelsernas ökade ansvar (avsnitt 21.2.1). Länsstyrelsen stödjer även förslaget om att avveckla de fem vattenmyndigheterna i nuvarande organisation, och att ansvaret istället fördelas enligt utredningens förslag (avsnitt 21.2.2). Länsstyrelsen stödjer förslaget om att åtgärdsprogrammen beslutas av regeringen samt övriga förslag utredningen lämnar och välkomnar den mer framskjutande roll som riksdag och regering ges i vattenförvaltningsarbetet (avsnitt 21.2.3).

Länsstyrelsen instämmer också i utredningens förslag att Havs- och vattenmyndigheten (HaV) och Sveriges geologiska undersökning (SGU) får ett helhetsansvar för kedjan från föreskrifter, vägledning och till åtgärdsprogram. Länsstyrelsen anser att förslaget borgar för en bättre sammanhållen vattenförvaltning. Länsstyrelsen framhåller dock att det är viktigt att de nationella myndigheterna får erforderliga resurser för att klara sitt vägledningsansvar. Länsstyrelsen menar att HaV inte har fullgjort sitt vägledningsansvar tillfyllest hittills och menar att otillräckliga resurser för uppgiften är en av orsakerna till bristen.

Länsstyrelser ser dock att den föreslagna organisationsförändringen riskerar att påverka vattenförvaltningsarbetet negativt på kort sikt. Enligt nuvarande beslut avslutas den sista förvaltningscykeln inom ramen för direktivet år 2027. Om EU-kommissionen inte beslutar om en förlängning av direktivet efter 2027 är Länsstyrelsen tveksam till om de föreslagna organisationsförändringarna ska genomföras. Genomförandet av förslagen riskerar att försena arbetet på kort sikt, varför Länsstyrelsen menar att en förutsättning för att genomföra det förslag om större organisatorförändring är att EU-kommissionen förlänger direktivet bortom 2027. I de fall EU-direktivet inte förlängs menar Länsstyrelsen att delar av utredningens förslag ändå kan genomföras.

Kapitel 22 förslag om finansiering

Länsstyrelsen delar utredningens konstaterande om att finansieringen av vattenförvaltningen är komplex och har ett behov av utökade resurser. En synpunkt som framförts under utredningen är att anslagen till vattenförvaltningen varit i princip oförändrade sedan 2012, vilket Länsstyrelsen menar är en delförklaring till att vattenförvaltningsarbetet är underfinansierat i dagsläget.

Utredningen bedömer att förstärkningar av resurser och den totala finansieringen av vattenförvaltningsarbetet även fortsättningsvis ska ske via sakanslag 1:11, men att öka effektiviteten och möjligheterna för Länsstyrelsen till att planera verksamheten genom att myndigheten får anslaget med dispositionsrätt. Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning om att en större direkt finansiering genom förvaltningsanslag eller via dispositionsrätt på sakanslag skulle ge bättre förutsättningar för Länsstyrelsen att utföra uppdragen på ett effektivt och långsiktigt sätt (avsnitt 23.3). Länsstyrelsen menar dock att en långsiktig finansiering av vattenförvaltningsarbetet via sakanslag behöver åtföljas av en kontinuerlig uppskrivning av anslaget i analogi med den årliga omräkning som görs av myndighetens förvaltningsanslag enligt pris- och löneomräkningen (PLO).

Länsstyrelsen tillstyrker de förslag om resursförstärkning som ges för Länsstyrelsens räkning (avsnitt 22.4 och 22.5), men menar att de behöver kompletteras med ytterligare förstärkning för Länsstyrelsen ska kunna fullgöra uppdragen inom vattenförvaltningen. Länsstyrelsen menar att eftersom ingen uppräknings av medel för vattenförvaltning inom anslag 1:11 skett sedan 2012 behöver anslagets nivå justeras med motsvarande pris- och löneomräkningsfaktor till dagens värde. Det behöver göras för hela anslag 1:11, dvs både för den del av anslag 1:11 som enligt utredningens förslag ska omfördelas från de fem länsstyrelserna som är vattenmyndigheter i dag samt för den del av anslaget som tilldelas Länsstyrelserna redan idag. Vidare menar Länsstyrelsen att den förstärkning som föreslås till Länsstyrelserna för att vara stödjande för kommunerna (enligt avsnitt 18.8.8) är för kortsiktigt. Länsstyrelsen menar att den bör sträcka sig över en hel förvaltningscykel (6 år) för att stödja kommunerna i alla steg i förvaltningscykeln.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Göran Enander med enhetschef Helena Brunnkvist som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tf. länsråd Cecilia Magnusson, avdelningschef Lennart Nordvarg, avdelningschef Kristina Jansson, enhetschef Ida Lindén, enhetschef Annika Israelsson, tf. enhetschef Martina Dernroth, vattenhandläggare Helena Holmberg och handläggare vattenförvaltning Joel Berglund deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.